

**РОЗВИТОК МИСЛЕННЯ ЗРОСТАННЯ (GROWTH MINDSET)
У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Вивчення іноземної мови є невід'ємною складовою навчальної програми здобувачів освіти фахової передвищої освіти. Програма включає як загальноосвітню програму, так і вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням. Основними завданнями на заняттях іноземної мови є розвиток основних ключових компетентностей: володіння іноземною мовою, що включає в себе розвиток навичок читання, аудіювання, письма та мовлення, а також розвиток критичного мислення, взаємодію, підприємницьку діяльність та інші.

Основними завданнями викладача під час викладання є не лише навчання мови як дисципліни, а також створення сприятливої атмосфери для розвитку індивідуальних здібностей здобувачів освіти. Викладач є лише одним з мотиваторів до навчання, який виконує функції тьютора, мотиватора, фасилітатора. Здобувач освіти повинен мати мотивацію до вивчення мови, а також природні здібності або так звану схильність до вивчення мов. Проте чи може студент з меншими природними здібностями досягти кращих результатів? Метою нашої статті є дослідити як тип мислення впливає на вивчення мови та як розвинути мислення зростання у здобувачів фахової передвищої освіти на заняттях англійської мови.

Поняття «мислення зростання» вперше ввела у вжиток професорка психології Керол Двек у своїй книжці «Налаштуйся на зміни. Нова психологія успіху» («Mindset: The New Psychology of Success») [2]. Психологиня зазначила, що існує два типи мислення: фіксоване мислення та мислення зростання. Особи, які вірять в те, що талент можна розвинути мають мислення зростання. Вони можуть досягти більшого, ніж ті, хто вірить, що талент – це дар природи та не докладає зусиль для розвитку своїх здібностей.

Варто зазначити, що професорка психології Керол Двек наголошує, що мислення зростання допомагає досягти успіху та підвищує продуктивність особи. Для особи з фіксованим мисленням важливо виглядати розумною, проте для особи з мисленням зростання важливо вчитися та розвиватися. Авторка виділяє декілька відмінностей між двома типами мислення:

- Особи, які володіють мисленням зростання мають тенденцію долати невдачі та розпочати знову, в той час як особи з фіксованим мисленням зупиняються під час невдач.
- Особи, які володіють мисленням зростання приймають виклики та труднощі, в той час як особи з фіксованим мисленням - бояться.
- Особи, які володіють мисленням зростання стійкі до критики, вона допомагає їм рухатись вперед, навчатися, в той час як особи з фіксованим мисленням не сприймають критику.
- Особи, які володіють мисленням зростання мають схильність до емпатії, вони позитивно сприймають успіхи інших, вчаться на їхньому досвіді, в той час як особи з фіксованим мисленням з острахом ставляться до успіху інших осіб.

Питання впливу типу мислення на навчання та вивчення мови зокрема досліджували Бернс К., Ісбелл Л., Рубінштейн С., Виготський Л., Якиманська І., Двек К., Брунер Дж., Венгер Л., Кеттелл Р., Келлі Дж., Хатуей С., Собчик Л., Люшер М., Марстон В., Майерс-Брігс І. і Брігс К., Сонді Л. та інші [1].

У чому ж тоді полягає роль мислення розвитку під час вивчення іноземної мови? У процесі навчання здобувачі освіти стикаються з труднощами у спілкуванні іноземною мовою, що у результаті виражається нерішучістю у висловлюванні, ускладненим спілкуванням або ж взагалі відмовою від формулювання власної думки іноземною мовою. Використання концепції “growth mindset” дозволяє здобувачам освіти, які мають мислення зростання легше досягати успіхів у вивченні мови, ніж тим, що мають фіксоване мислення. Згідно з дослідженнями, здобувачі освіти, які володіють мисленням зростання, виявляють більшу мотивацію до вивчення іноземних мов і частіше справляються з складними завданнями. Вони швидше долають мовний бар'єр та адаптовуються у мовному середовищі, адже не бояться робити помилки тому, що знають, що помилки необхідні для процесу навчання.

Важливим фактором під час вивчення іноземних мов є усвідомлення того, що всі потребують удосконалення, тому здобувачі освіти, які мають мислення зростання, орієнтуються на зворотній зв'язок від викладачів та аналізують отримані коментарі. Вони сприймають проблеми, які виникають під час вивчення іноземних мов, як виклики чи можливості, що дає їм змогу змінити підхід до них і насолоджуватись навчанням. Використання цієї концепції є необхідним для успішного вивчення іноземної мови.

Для розвитку мислення зростання у здобувачів фахової передвищої освіти викладач повинен використовувати активні методи навчання, які сприятимуть активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, наприклад, рольова гра, ігрове проектування, ділова гра тренінг тощо.

Основне завдання викладача створити сприятливу атмосферу, яка б допомогла створювати ситуації успіху для кожного здобувача освіти, незалежно від рівня оволодіння іноземною мовою. З цією метою викладач може підготувати різнорівневі завдання. Ще одним рішенням цієї проблеми буде розподілення ролей під час проектної діяльності здобувачів освіти.

Важливу роль для розвитку мислення зростання відіграє рефлексія, аналіз вивченого матеріалу, тому підведення підсумків заняття має бути роботою не лише викладача, а й здобувача освіти [3, с. 18]. Доречним є використання вправ на рефлексію, наприклад “I know/I have learnt/ I want to know”.

Також аналізуючи помилки студентів та при фідбеку (зворотного зв'язку), варто застосувати “Sandwich Approach” (спочатку вказати на вдалі моменти використання мови, наступним кроком є аналіз помилок, що саме потрібно вдосконалити і на кінець знову похвалити здобувача освіти). Таким чином, здобувач освіти залишається вмотивованим, тому що основний акцент зроблено на його сильних сторонах.

Таким чином, мислення зростання є важливою мотиваційною частиною процесу оволодіння іноземними мовами, зокрема англійською, у закладах фахової передвищої освіти. Розвиток мислення зростання є не лише завданням викладача, а й безпосередньо здобувача освіти. Формування мислення зростання допоможе досягти успіху у вивченні мов. Учасники освітнього процесу, які мисленням зростання,

можуть досягти кращих результатів у оволодінні мовами, ніж здобувачі освіти з фіксованим мисленням, незважаючи на природні здібності. Адже, бажання розвиватися та вміння сприймати критику та використовувати її для самовдосконалення позитивно впливає не лише на вивчення мови, а й на розвиток особистості.

ДЖЕРЕЛА

1. Burns K. C., Isbell L. M. Promoting malleability is not one size fits all: Priming implicit theories of intelligence as a function of self-theories. *Self & Identity*. 2007. №6 (1), p. 51-63.
2. Carol S Dweck *Mindset: the new psychology of success*. New York: Random House, 2006. 276 p.
3. Robinson Cheska Growth mindset in the classroom/ *Science Scope: Washington* Vol. 41, Iss. 2, (Oct 2017): p. 18-21.